

Jak to się wszystko rozpoczęło

- [Wprowadzenie](#)
- [Film](#)
- [Interaktywne ćwiczenia multimedialne](#)
- [Podsumowanie](#)
- [Słowniczek](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Tajemnica stworzenia świata i człowieka intryguje ludzi od wieków. Próby jej wytłumaczenia pojawiają się w wielu religiach i mitologiach już od czasów starożytnych. Jedni twierdzili, że świat powstał z wody, inni, że z powietrza, ognia lub bezkresnej materii. Historia nauki również odnotowuje wiele teorii, które starają się zgodnie z prawami fizyki i mechaniki wyjaśnić powstanie Wszechświata. Najbardziej popularną jest teoria Wielkiego Wybuchu i ciągłej ewolucji. Zobaczmy jak, według różnych koncepcji, wyglądało stworzenie, czyli powołanie do bytu czegoś z nicości.

Już wiesz

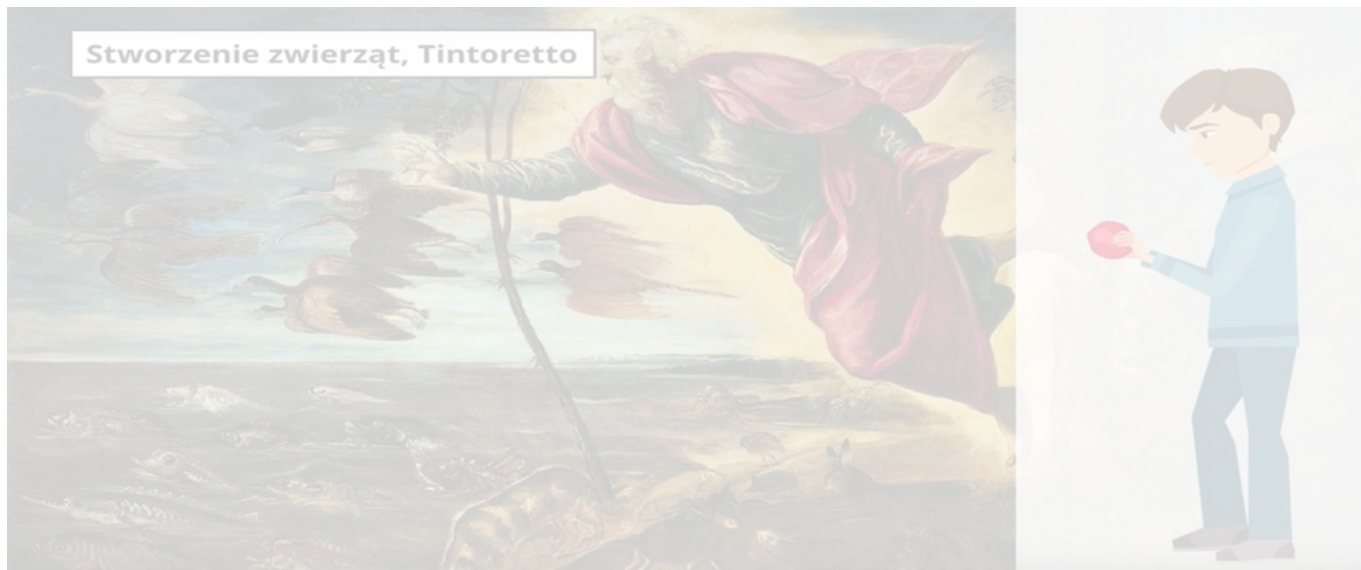
Przed zapoznaniem się z e-materiałem powinieneś znać:

- treść *Księgi Rodzaju*.

Nauczysz się

- przedstawisz wierzenia różnych kultur na temat stworzenia świata;
- wskażesz podobieństwa i różnice w teoriach na temat stworzenia świata;
- rozróżnisz naukowe i religijne teorie stworzenia świata;
- rozpoznasz najważniejsze dzieła sztuki i utwory muzyczne podejmujące tematykę stworzenia świata;
- scharakteryzujesz wizję stworzenia świata w literaturze i sztuce.

Film

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DI5dCWECz>

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Interaktywne ćwiczenia multimedialne

Podsumowanie

Zagadka stworzenia świata intryguje ludzi do dziś. W przeszłości powstało wiele teorii próbujących wytłumaczyć powstanie świata i człowieka. Ich wspólnym motywem jest woda, chaos lub pustka, z których wyłania się ład. W wielu kulturach świat do życia powołuje siła sprawcza, Bóg – stwórca, bogowie, a nawet zwierzę. Chrześcijanie wierzą, że stwórcą świata jest Bóg – tak napisano w biblijnej Księdze Rodzaju. Słowianie w czasach przedchrześcijańskich uważali, że za powstanie świata są odpowiedzialni Weles i Perun. Aztekowie z kolei wierzyli w wielu bogów – stwórczyli, a mieszkańcy Oceanii byli przekonani, że świat powstał za sprawą pająka. W XIX w. Karol Darwin sformułował teorię ewolucji, w której dowodził, iż kształt świata i człowieka jest efektem długotrwałych, stopniowych zmian. Tajemnica stworzenia świata i człowieka jest częstym motywem sztuki, literatury i muzyki. Była ona źródłem inspiracji dla malarstwa renesansowego, m.in.: Jacopo Tintoretto, Michała Anioła czy Giovanniego di Paolo. Współcześni artyści również interesują się tym tematem. Znane są utwory muzyczne Fatboya Slima, Hektora Pereza czy polskiego zespołu Lao Che.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj poniższe zdania i zaznacz, czy są one prawdziwe, czy fałszywe.

	Prawda	Fałsz
Według mitologii ludów afrykańskich pająk nie stworzył świata.	☐	☐
Renesansowi malarze niechętnie korzystali z motywów biblijnych.	☐	☐
W XVIII wieku powstała teoria ewolucji.	☐	☐

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Słowniczek

Giovanni di Paolo

malarz późnego renesansu; znany z dzieł o tematyce religijnej, autor obrazów *Stworzenie świata i wypędzenie z raju* czy *Madonna z Dzieciątkiem i świętymi*

Karol Darwin

brytyjski przyrodnik i geolog, twórca teorii ewolucji, zgodnie z którą wszystkie gatunki pochodzą od wcześniejszych form; uważał, że schemat ewolucji wynika z procesu, który nazwał dobozem naturalnym

Księga Rodzaju

początkowa księga Starego Testamentu i Pięcioksięgu opowiadająca o stworzeniu świata i człowieka

Michał Anioł

włoski rzeźbiarz, malarz, rysownik, architekt i poeta epoki renesansu, twórca min. fresków na sklepieniu Kaplicy Sykstyńskiej w Watykanie, wśród nich słynnego *Aktu stworzenia*, rzeźb, z których najpopularniejsze to *Dawid* i *Pieta*, przedstawiająca Maryję z ciałem Jezusa w ramionach

teoria ewolucji

teoria sformułowana przez Karola Darwina; zgodnie z nią gatunki powstają z innych gatunków w wyniku ewolucji, której podstawowym mechanizmem jest dobór naturalny; Darwin przedstawił ją w pracy *O powstawaniu gatunków drogą doboru naturalnego...*

teoria Wielkiego Wybuchu

teoria zakładająca, że rozwój Wszechświata rozpoczął się od Wielkiego Wybuchu, w wyniku którego powstały: przestrzeń, czas, materia, energia

Jacopo Tintoretto

włoski malarz i rysownik, autor dzieł o tematyce religijnej, np. *Stworzenie zwierząt* i mitologicznej, np. *Wenus*, *Wulkan* i *Mars*

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Jak to się wszystko rozpoczęło?

Grupa docelowa

Szkoła podstawowa, klasa V

Ogólny cel kształcenia

Zapoznanie uczniów z literackimi i pozaliterackimi koncepcjami stworzenia świata i człowieka.

Kształtowane kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006r.

w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Kompetencje informatyczne
- Umiejętność uczenia się

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczniowie:

- rozwijają umiejętność słuchania i analizowania tekstów audiowizualnych,
- analizują i porównują informacje dotyczące powstania świata,
- gromadzą materiały z internetu na temat stworzenia świata i człowieka,
- dyskutują w sposób zrozumiały, odpowiedzialny i poprawny o teorii naukowej,

- odróżniają religijne i naukowe teorie stworzenia świata i człowieka,
- opracowują plakaty o powstaniu człowieka i świata na podstawie utworu muzycznego,
- analizują wizje stworzenia świata przedstawione w tekstach kultury (dziełach muzycznych, malarskich, literackich),
- omawiają wizje stworzenia świata obowiązujące w różnych kulturach.

Metody/techniki kształcenia

- metoda asymilacji wiedzy: pokaz filmu, praca z tekstem, dyskusja, analiza obrazu, poszukiwanie informacji w internecie
- metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy: "burza mózgów"
- metoda twórcza: wykonanie plakatu
- metoda praktyczna: ćwiczenia interaktywne

Formy pracy

- indywidualna
- grupowa
- zbiorowa

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel zapowiada temat lekcji *Stworzenie świata i człowieka*. Uczniowie przypominają sobie biblijną wersję stworzenia świata. Następnie nauczyciel pyta uczniów, czy znają inne koncepcje powstania świata. Informuje, że powstało wiele wizji stworzenia świata i człowieka - na lekcji poznają niektóre z nich.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie oglądają film *Jak to się wszystko rozpoczęło*. W trakcie wynotowują omawiane koncepcje powstania świata i człowieka, a po projekcji omawiają je wspólnie z nauczycielem. Następnie w grupach wyszukują w internecie dodatkowe informacje na temat wspomnianych teorii stworzenia świata i człowieka (Azteków, buddystów, mieszkańców Oceanii, teorii Wielkiego Wybuchu i teorii ewolucji Darwina) oraz znajdują po jednej koncepcji powstałej w innych kulturach. Przedstawiają swoje notatki. Starają się znaleźć zawarte w tych wizjach cechy wspólne.
2. Uczniowie wysłuchują piosenki *Historia stworzenia świata* w wykonaniu zespołu Lao Che. Na wzór renesansowych malarzy wykonują plakat inspirowany opisaniem w piosence stworzeniem świata. Prezentują swoje prace. Następnie odpowiadają na pytania zadane przez nauczyciela: Do jakich teorii stworzenia świata i człowieka

nawiązuje tekst piosenki? (Wielki Wybuch, teoria ewolucji) W jaki sposób zostało opisane powstanie wszechświata i człowieka? (Uczniowie zwracają uwagę na groteskowość przedstawionej sytuacji) Jakie środki językowe zostały zastosowane? (Kolokwializmy, frazeologizmy, ironia, metafora). Uczniowie dyskutują, czy przedstawiona w piosence wizja stworzenia świata jest zgodna ze znaną im teorią czy stanowi efekt działania wyobraźni artysty.

3. Uczniowie wspólnie z nauczycielem analizują tekst zamieszczony w ćwiczeniu 10. Starają się odpowiedzieć na pytania: Kim jest bohater fragmentu *Wyznań św. Augustyna*? Wskazują jego cechy i określają stosunek autora do niego. Następnie wykonują zadanie nr 10.
4. Nauczyciel dzieli uczniów na 3 grupy, polecając im wyszukanie w internecie wizji stworzenia świata przedstawionych: w sztuce, w literaturze, w muzyce (poza omówionymi na filmie). Uczniowie w wybrany przez siebie sposób (np. w formie dramy, wykonania piosenki, prezentacji multimedialnej) prezentują wybrany utwór. Następnie wspólnie odpowiadają na pytania nauczyciela: Jaki jest temat dzieła i zawarta w nim główna myśl? W jaki sposób artysta zaprezentował swoją wizję stworzenia? Do jakiej teorii nawiązał?

Faza podsumowująca

1. Uczniowie w skrócie omawiają teorie i różne wobrażenia dotyczące stworzenia świata, wypowiadają się na temat dzieł plastycznych, oceniają je.
2. W ramach podsumowania uczniowie indywidualnie rozwiązują ćwiczenia interaktywne od 1 do 9, które omawiają wspólnie z nauczycielem.

Praca domowa

1. Wymyśl własną wizję stworzenia świata i zaprezentuj ją w formie opowiadania lub komiksu stworzonego na papierze lub w wersji multimedialnej.

Metryczka

Tytuł

Jak to się wszystko rozpoczęło...

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego e-materiał się odnosi

Stworzenie świata według artystów

Przedmiot

Język polski

Etap edukacyjny

II/szkoła podstawowa

Nowa podstawa programowa

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
- 2) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- 3) rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;
- 13) wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
- 14) nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
- 6) odróżnia informacje o faktach od opinii;
- 8) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
- 12) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny);

13) świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście;

3) dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

4) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi;

5) rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1) identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny;

IV. Samokształcenie. Uczeń:

2) doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji;

3) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje.

Kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie

- Porozumiewanie się w języku ojczystym
- Kompetencje informatyczne
- Umiejętność uczenia się

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Uczniowie:

- rozwijają umiejętność słuchania i analizowania tekstów audiowizualnych,
- analizują i porównują informacje dotyczące powstania świata,
- gromadzą materiały z internetu na temat stworzenia świata i człowieka,
- dyskutują w sposób zrozumiały, odpowiedzialny i poprawny o teorii naukowej,
- odróżniają religijne i naukowe teorie stworzenia świata i człowieka,
- opracowują plakaty o powstaniu człowieka i świata na podstawie utworu muzycznego,
- analizują wizje stworzenia świata przedstawione w tekstach kultury (dziełach muzycznych, malarskich, literackich),
- omawiają wizje stworzenia świata obowiązujące w różnych kulturach.

Powiązanie z e-podręcznikiem

<http://www.epodreczniki.pl/reader/c/221804/v/22/t/student-canon/m/j0000008GZB5v22>